

Ötökkäteemavuoden 2020 loppuraportointi

VD/259/00.01.04.02/2019

KR/SL

Teemavuoden toiminta

Vantaalla on vietetty vuodesta 2015 lähtien luontoon liittyviä teemavuosia. Teemavuosikäytännön vakiinnuttaminen on kirjattu kaupungin strategiaan vuosille 2018-2021. Näin luodaan, vahvistetaan ja tuetaan vantaalaisten luontosuhdetta, joka on tie kohti vastuullista ja kestävä elämäntapaa.

Teemavuonna 2020 jatkettiin edellisen vuoden ötökkäaihetta, jonka tavoitteena on herättää mielenkiintoa ötököihin, kertoa niiden merkityksestä luonnolle ja parantaa ötököiden elinolosuhteita. Ympäristölautakunta toimi Ötökkävuosi-teemavuoden ohjausryhmänä.

Teemavuoteen osallistui aktiivisesti useita eri kaupungin palveluysiköitä projektin käytännön vetovastuun ollessa ympäristökeskuksella. Teemavuoden monipuoliseen ohjelmaan sisältyivät mm. ötökkäystävällinen piha tai parveke -kilpailu, leikkimielinen Vantaan tunnusötökkä -äänestys, ötökkähotellitalkoita, sekä ötökkäteemaisia luontoretkiä ja elokuvanäytöksiä.

Lähiluonto-oppaat

Keväällä koronatilanteen takia lähiluonto-oppaat eivät pystyneet edellisten vuosien tavoin vetämään retkiä. Oppaat keksivät kuvata kaikkien käyttöön seitsemästä Vantaan lähiluontokohteesta niistä kertovia noin 10 minuuttisia videoita. Luontokohteet valikoituivat eri puolille Vantaata ja ne olivat: Simonkylänpuisto, Mustikkasuonkallio, Tussinkoski, Vehkalanmäki, Tammisto, Kalkkikallio ja Timmermalm.

Syksyllä lähiluonto-oppaat pääsivät aloittamaan retket. Koulu- ja päiväkotiryhmien retkillä tutkittiin läheltä ötököitä ja pohdittiin niiden merkitystä luonnossa. Koululaisretkiä kertyi 35 ja päiväkotiretkiä 7. Syksyn muita tapahtumia olivat maruttojen kanssa tehdyt kaksi sieniretkeä, hyönteishotellitalkoot sekä luontoretki MarjaVerkon kanssa.

Lähiluonto-oppaiden johdolla jättipalsamia kitketiin kuudesta eri paikasta Vantaalla. Talkookohteina olivat keväällä edellisten vuosien tavoin Vierumäenoja ja Itä-Hakkilan oja, jossa jälkimmäisessä talkoita järjestettiin kahdessa eri kohteessa. Syksyllä talkoitiin neljättä vuotta putkeen Vapaalassa Lammasojalla ja Hämevaarassa Multaojalla. Uutena kohteena oli Viherpuiston Pellaksenoja, johon talkoilupyyntö tuli paikallisilta aktiiveilta. Kesän aikana monet talkoista innostuneet asukkaat kitkivät omatoimisesti jättipalsamia alueeltaan, jotkut jopa järjestivät omia talkoita, mikä onkin ollut lähiluontovuosien tavoitteena.

Avoimet retket

Pääkaupunkiseudun yhteisiä luontoretkiä päästiin järjestämään vasta kesäkuussa. Vantaalla järjestettiin 16 retkeä, joihin osallistui 235 retkeläistä. Ötökkäteema oli vahvimmin esillä Lammaslammen sudenkorentoretkellä, Vehkalanmäen hyönteiskuvausretkellä ja retkellä lasten luontopolulla Soltorpissa.

Ötökkäystävällinen piha tai parveke -kilpailu

Vantaalaisia ja ”vantaamielisiä” kannustettiin tekemään omasta pihastaan tai parvekkeestaan ötökkäystävällinen kilpailun avulla. Kilpailuun osallistuttiin Instagramin kautta tai sähköpostiviestillä.

Kilpailussa esiteltiin noin 60 erilaista pihaa eri puolilta Suomea, mutta pääasiassa Vantaalta. Kilpailua sponsoroiti Kekkila Oy.

Veskipellon niitty ja Vehkalanmäen kunnostus

Kaivokselaan vuonna 2017 perustetun Vaskipellon niittyalueen kasvillisuutta inventointiin kesällä. Aiheesta syntyy Pro gradu -tutkielma, jossa selvitetään, miten hyvin niittykasvillisuuden perustaminen on onnistunut.

Ympäristökeskukseen palkattu Tomi Salin teki kunnostus- ja hoitosuunnitelman Vehkalanmäen täyttömäelle. Maanläjityksen loputtua Vehkalanmäestä on kehittynyt arvokas luontoalue, jossa tavataan muun muassa harvinaista hyönteislajistoa. Kesän aikana Vehkalanmäellä järjestettiin siivoustalkoot ja aloitettiin kunnostustoimet, joissa torjuttiin vieraslajeja ja raivattiin umpeen kasvanutta alaa pensaita ja puita poistamalla. Kunnostettavalle alueelle suunnitellaan luontopolku, jonka pohjatyt tehtiin niin ikään kesän 2020 aikana.

Teemavuoden ohjelma Vantaan eri toimijoilla

Useat Vantaan toimijat jatkoivat ötökkäteemaista ohjelmaansa. Vantaan luontokoulu järjesti keväällä 22 ryhmälle ja syksyllä 26 ryhmälle retkiä, joilla oli ötökkäohjelmaa. Tämän lisäksi luontokoulu järjesti kummiluokilleen ötökkäteemaisia retkiä, joihin oli osallistujia keväällä 10 ryhmää ja syksyllä 16 ryhmää. Luontokoulu tuotti myös etämateriaalia kouluille ja päiväkodeille: 7-osaisessa jatkokertomuksessa Erkki Änkyrimadosta tehtävineen käsiteltiin hajottajien merkitystä.

Tilakeskus osallistui ötököiden auttamistyöhön monipuolisesti esimerkiksi jättämällä kiinteistöjen pihaille lahopuita ja kantoja, tekemällä uusia viherkattoja, perustamalla niittyjä ja hankkimalla kasvilavoja kouluille ja päiväkodeille. Vantaan kaupungin maatilat kylvi kahdelle maisemakukkapellolle hyönteisystävällisiä kasveja.

Koulut ja päiväkodit ovat tehneet ötökkähotelleja, -baareja ja kasvilavoja. Kasvivalintoja on tehty ötököitäkin ajatellen.

Lasten kulttuuripalvelut huomioi teemavuotta asukaspuistoissa pidetyissä kaikille avoimissa hyönteishotellitalkoissa. Taidekaruselli-kerhotoiminnan 7–12-vuotiaille suunnatussa ohjelmassa askarrettiin ötököitä taiteen eri tavoin. Lasten kulttuuripalvelut myös järjesti koko perheen ötökkäaiheisia elokuvanäytöksiä ja nukketatteriesityksiä. Yhteensä ne keräsivät noin 970 katsojaa.

Julkaisuja ja viestintää

Ötökkävuosi oli esillä vuoden lähes jokaisessa Asukaslehdessä. Teemavuodesta uutisoi myös Helsingin Sanomat ja Vantaan Sanomat. Teemavuoden Facebook-sivulle päivitettiin ajankohtaisia asioita ötökkävuoden tiimoilta, kerrottiin Vantaan luonnosta sekä innostettiin lähiluontotekoihin. Lähiluonnon Facebook-sivusto keräsi uusia seuraajia ja vuoden lopussa seuraajia oli kaikkiaan noin 1 500. Seuraajia osallistettiin toimintaan mukaan leikkimielisellä Vantaan nimikkoötökkäkilpailulla, jossa äänestettiin neljästä eri vaihtoehdosta Vantaalle nimikkoötökkä.

Kadut ja puistot -palvelualueen kehitysinsinööri Taina Suonio kertoi Vantaan ötökkävuodesta noin 300 kuulijalle *Lumoava luonto – tietoa ja toimintaa luonnon monimuotoisuuden hyväksi* –webinaarissa lokakuussa. Taina toi ötökkäasiaa esille myös YLE:n Pelasta pörriäinen -kampanjassa ja Yle Olohuone -tv-ohjelmassa.

Teemavuosien luontoviestinnällä on toivottavasti ja oletettavasti ollut vaikutuksensa siihen, että osallistuvassa budjetoinnissa martinlaaksolaiset halusivat perustaa ötökkäystävällisen kukkaniityn ja lisätä puita, pensaita ja kukkia ympäristössään.

Ympäristölautakunta 3.12.2020 § 6

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi Ötökkäteemavuoden 2020 loppuraportointi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Sonja Lahtinen, puh. 040 482 0801, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)